

ERCİŞ RAM E-BÜLTENİ

ARALIK 2023

BOŞANMA VE ÇOCUK

Yasal olarak evli olan çiftler birtakım nedenlerden dolayı evliliklerini sona erdirirler. Evliliği sonlandırmaya boşanma denir. Boşanma yalnızca eşlerin ayrılmasından ibaret değil aynı zamanda tüm aile sistemindeki yapının değişmesidir. Fakat boşanma nedenlerine bakılmaksızın boşanma aile şeklini ve düzenini değiştirmesine rağmen aile yaşamını sona erdirmez. Boşanma ülkemizde giderek yaygınlaşmakta olan bir olaydır ve çok sayıda çocuk boşanmış ana babanın yanında yetişmektedir

Boşanmadan sonraki en stresli dönem ilk üç yıldır. Bu dönemde çocuğun velayetini alan ebeveynler için maddi kaynakların ve sosyal ağların yeniden yapılandırılması söz konusudur ve bu da ebeveyn için strese neden olur. Boşanma sonrası oldukça sıkıntılı dönemler geçiren bireylerin bu sıkıntı ve stresi dışarıya ve en nihayetinde çocuklarına yansıtmaması imkânsız denebilecek düzeydedir. Doğrudan bakıldığında sadece karı koca arasında gerçekleşen bir durum gibi gözükse de aslında boşanma boşanan fertlerin ailesindeki diğer fertleri, onlarla ilişki içerisinde olan bireyleri ve en önemlisi de çocuklarını etkilemektedir. Sorunsuz gerçekleşen boşanma yok denecek kadar azdır çünkü çoğu boşanma şiddetin, çatışmanın, kavganın, güç gösterisinin gölgesi altında gerçekleşir. Bu süreç içinde fertler kendi aralarındaki sorunla ilgilenmekten çocukları ikinci plana iterler ve bu durumdan en çok yıpranan çocuklar olur.

BOŞANMANIN ÇOCUKLAR ÜZERİNDEKİ GENEL ETKİLERİ

Çocuğun ailesiyle iletişimini hasara uğratacak boşanma, çocuğun duygusal dünyasını yıkmaktadır. Çocuklar için yaşamlarındaki en önemli olgu ailesiyle aynı ortamı paylaşmaktır. Ailedeki iletişimsizlik, gerginlik ve soğuk ruh halleri çocuğa boşanmadan daha fazla zarar verebilmektedir. Toplum boşanmayı evlilik bunalımının bir tür çözümü olarak görmesine rağmen bir aile düzeninin bozulması, parçalanması çocuklar için hele ki yaşı küçük çocuklar için yaygın ve önemli yoksunluk ve kaygı yaratıcı nedenler olabilmektedir.

Okul öncesi çağıdaki çocuklar anne babalarının ayrılmasına uyum sağlamada özellikle güçlük çekerler, çünkü çoğu zaman babanın evden ayrılmasının nedeninin kendilerinin kötü olmaları olduğuna inanırlar. Okul çağındaki çocuklar genelde okulda uyumsuz davranışlar gösterir ya da öğrenme zorluğu yaşarlar. Daha büyük çocuklar ve ergenler küçük çocuklardan daha fazla yoğun kızgınlık gösterme eğilimindedirler.

Çocuklar boşanmaya; gece korkuları, uyku bozuklukları, gece ve gündüz altına kaçırmaya, psikolojik nedenlere bağlı kekemelik, tırnak yeme, iştahsızlık veya aşırı yeme, ayrılığı inkâr, okula direnç, saldırganlık, ağlama ve öfke nöbetleri, yalan söyleme, içe dönüklük gibi tepkiler verebilirler.

BOŞANMA SÜRECİ ÇOCUĞA NASIL AÇIKLANMALI VE NELER YAPILMALI?

1 Boşanmadan önce çocukla konuşma yapılırken söylenmesi gereken en önemli şey ebeveynler arasında ne olursa olsun çocuklarına karşı olan sevginin hiçbir şekilde etkilenmeyeceği, onlara karşı olan sevginin azalmayacağı olmalıdır. Bu onların özgüvenini geliştirir. Çünkü çocukların ebeveynlerinin sevgisinin sonsuza kadar süreceğini bilmeye ihtiyaçları vardır.

2 Boşanmadan önce çocukla mutlaka konuşulmalıdır ve bu konuşma asla tek ebeveynin hâkimiyeti altında sürdürülmemelidir. Eğer boşanmayı her iki ebeveyn de üstlenirse boşanmayı kabullenmek çocuk için daha kolay olacaktır.

3 Çocuklara boşanmanın kendilerinden kaynaklı olmadığı anlatılmalıdır. Boşanmanın ebeveynler arası anlaşmazlıktan kaynaklandığı ve çocuğun bu durum için yapabileceği bir şeyin olmadığı belirtilmelidir.

4 Ebeveynler diğer ebeveyn tarafını desteklemelidir. Çocukları taraf tutmak zorunda bırakmamalı karşı tarafın her zaman annesi veya babası olduğu hatırlatılmalıdır. Çocuklar bir tarafı seçmek zorunda olmadıklarını bilmelidir.

5 Aile hayatında neler değişeceği, kiminle yaşayacağı, diğer ebeveyni ne zaman göreceği, okul ayarlamaları gibi sorular cevaplanmalıdır.

6 Çocuklara diğer ebeveyn her ihtiyaç duyduğunda onunla iletişim ve temas halinde olabileceği açıklanmalıdır. Ebeveynlerden biri bu sorumluluğu almak istemezse çocuğa karşı dürüst olmalıdır.

7 Boşanma sonrasında çocukların yaşayacağı değişim en asgari düzeyde tutulmalıdır. Okul, arkadaş çevreleri değiştirilmemelidir çünkü bu dönemde bu unsurlar boşanma süreci ile baş edebilmeleri için önem taşır. Mümkünse boşanmadan sonra çocuk aynı evinde kalmaya devam etmelidir. Eğer çocuğun hayatını etkileyecek değişiklikler yapılmak zorunluysa bunlar bir anda değil kademeli olarak yapılmalıdır.

8 Ailedeki durum çocuğun okulu ve öğretmenleri tarafından bilinmeli acil durumlarda çocuğu kimin alacağı konusunda öğretmen bilgilendirilmelidir.

BOŞANMA SÜRECİ ÇOCUĞA NASIL AÇIKLANMALI VE NELER YAPILMALI?

9 Çocukların boşanmayla ilgili her türlü tepkiyi verebileceği ve her türlü soruyu sorabileceği konusunda çocuk yüreklendirilmelidir. Bu dönemde çocuğun hırçın, üzgün, stresli olabileceği belirtilmeli bu tepkileri rahat bir şekilde verebileceği söylenmelidir.

10 Eşler kendi ailelerini (hala, teyze, dayı vb.) gibi aile üyelerini bir araya getirerek toplantı yapmalı ve çocukla ilgili onlara bilgi vermelidir.

11 Ebeveynler boşandıktan sonra çocuğa verdikleri sözleri yerine getirmelidirler çünkü boşanma sırasında en çok zarar gören duygu güven duygusudur. Çocuk ebeveynlerinin birbirlerini terk ettikleri gibi kendilerini de terk edeceği duygusuna kapılabilirler. Bu duygunun üstesinden gelmek için ebeveynlerin randevu saatlerine, verdikleri sözlere sadık kalmaları ve çocuğa dürüst olmaları gerekmektedir.

12 Eşler boşanmanın çocuklar kadar kendilerini de etkilediğini unutmamalı gerekirse psikolojik yardım almalıdırlar. Unutmamalıdır ki çocuklar aile bireylerini rol model alırlar ve durumu onların tepkilerine bakarak anırlar. Sürekli ağlayan bir anne gidişatın kötü olduğu izlenimi verir ve çocuk bu durumu olumsuz olarak algılar.

KAYNAKÇA

- Altundağ, Y. (2013). Anne babası boşanmış ergenlerin psikolojik dayanıklılık düzeylerinde yordayıcı değişkenler olarak yaşam doyumu ve yalnızlık. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edildi. (Tez no:357721)
- Aydın, R., Nazlı, S. (2014). Yaşam becerileri eğitim programının boşanmış aile çocuklarının uyum düzeylerine etkisinin incelenmesi. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 33, 127-153
- Boylu, A., Öztıp, H. (2013). Tek ebeveynli aileler:Sorunlar ve çözüm önerileri. Sosyoekonomi,2013-1, 208-217.
- Pırtık, Ş. (2013). Boşanmış ve tam aileden gelen okul öncesi çocukların sosyal beceri ve akran tepkilerinin karşılaştırılması olarak incelenmesi. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). <http://www.acikerisim.selcuk.edu.tr> adresinden elde edildi.
- Şentürk, Ü. (2012). Parçalanmış aile çocuklarının eğitimdeki başarı/başarısızlık durumu. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 7 (29), 106-126.